

Pensioenfonds voor overheid en onderwijs

morgen is vandaag

Position paper ABP/APG Eerste Kamer: Wetsvoorstel verbeterde premieregeling

ABP en APG zijn positief over de introductie van de mogelijkheid om door te beleggen in de uitkeringsfase van een premieovereenkomst. Hierdoor kan in potentie een hoger pensioen worden gerealiseerd binnen een premieovereenkomst. Dit is een belangrijke eerste stap naar een nieuwe pensioenovereenkomst die de sterke punten van de premieovereenkomst en de uitkeringsovereenkomst samenbrengt. Ook zijn enkele bezwaren weggenomen ten opzichte van de oorspronkelijke voorstellen.

Er resteren nog twee aandachtspunten met betrekking tot het wetsvoorstel:
1. Maak het ook voor pensioenfondsen mogelijk een variabele pensioenuitkering aan te bieden: Schrap hiertoe de verplichte inkoop in de basisregeling bij een vrijwillige premieregeling (zoals nettopensioen).
2. Introduceer geen onnodige beperkingen in de mate van risicodeling, zodat een hogere koopkracht kan samengaan met stabiele pensioenen: Maak het mogelijk om schokken telkens over 10 jaar te spreiden.

Tenslotte resteert nog een aandachtspunt bij het ontwerpbesluit:
3. Zie af van de verplichting om 2 lifecycles aan te bieden in alle premieregelingen.

---

1. Maak een variabele pensioenuitkering ook mogelijk bij uitvoering door pensioenfondsen

- Diverse pensioenfondsen bieden naast de uitkeringsregeling, een *vrijwillige* premieregeling aan. Dit zijn bruto excedentregelingen en nettopensioenregelingen. Er is nog een wetswijziging nodig voordat bedrijfstakpensioenfondsen in dit geval een variabele pensioenuitkering kunnen aanbieden[1].
- Met name voor nettopensioen is dit wenselijk. Een variabele pensioenuitkering kan het nettopensioen financieel aantrekkelijker maken voor deelnemers en zou daarmee een grote verbetering zijn. De wetgever geeft ook expliciet aan dat het wel de bedoeling is dat voor nettopensioen een variabele uitkering mogelijk wordt. Er zijn echter nog geen stappen gezet om dit ook juridisch te faciliteren.
- *Voorgestelde oplossing*: In afwijking van artikel 120, 2e lid, Pensioenwet, geldt er bij een vrijwillige premieregeling geen verplichte inkoop in de basispensioenregeling *als* het pensioenfonds een variabele pensioenuitkering op basis van een collectieve toedelingsvariant[2] uitvoert en *als* de deelnemer voor een variabele pensioenuitkering kiest.

---

[1] Op grond van artikel 120, 2e lid, van de Pensioenwet moet bij vrijwillige premieregelingen inkoop in de basisregeling plaatsvinden bij verandering van baan, pensioneren of overlijden. Als de basisregeling een uitkeringsregeling is, is het verplicht een vaste uitkering volgens de spelregels van de uitkeringsregeling (FTK) in te kopen. Een uitzondering geldt bij een werkgeversbijdrage. Verplichtstelling van een werkgeversbijdrage in een bedrijfstak verhoudt zich echter slecht tot een vrijwillige pensioenregeling. Een werkgeversbijdrage voor een vrijwillige premieregeling zie je in de praktijk alleen bij ondernemingspensioenfondsen. Daarom is een bredere uitzondering nodig en wenselijk.

[2] Op deze manier wordt gewaarborgd dat pensioenfondsen producten met solidariteitskenmerken aanbieden, conform de taakafbakeningsafspraken. In de collectieve toedelingsvariant worden beleggingsrisico's en langlevenrisico's gedeeld. In de individuele variant gebeurt dit niet.

Mogelijke vragen:

- Is de staatssecretaris bereid het ook voor pensioenfondsen mogelijk te maken om een variabele pensioenuitkering aan te bieden, bijvoorbeeld bij een nettopensioenregeling in aanvulling op een uitkeringsovereenkomst?
- Wanneer wordt de betreffende regelgeving voorgelegd aan de Eerste Kamer?

2. Zorg dat meer koopkracht niet ten koste gaat van stabiele pensioenuitkeringen

- Uit het ORTEC-onderzoek ten behoeve van dit wetsvoorstel blijkt dat spreiding van schokken leidt tot veel stabielere pensioenuitkeringen: De kans op korten en de gemiddelde omvang van kortingen wordt drie maal zo klein als schokken over tien jaar mogen worden gespreid in plaats van over vijf jaar (blz 18, ORTEC). Toch wordt hier niet voor gekozen. Met name in de collectieve toedelingsvariant is er genoeg ruimte om schokken langer te spreiden, want deelnemers mogen 10 jaar voor pensioneren geleidelijk toetreden tot het collectief en genieten gemiddeld 20 jaar pensioen.
- *Voorgestelde oplossing*: Maak het mogelijk schokken telkens over 10 jaar te spreiden in de collectieve toedelingsvariant.

Mogelijke vragen:

- Klopt het dat ORTEC heeft geconcludeerd dat de kans op korten en de omvang van de kortingen driemaal zo laag worden bij een spreidingstermijn van 10 jaar in plaats van 5 jaar?
- Waarom is niet voor een langere spreidingstermijn gekozen in de collectieve toedelingsvariant?

3. Zie af van de verplichting om 2 lifecycles aan te bieden in alle premieregelingen

Nu geldt er *geen* verplichting tot lifecycle beleggen bij premieregelingen zonder beleggingsvrijheid[3]. Net als bij andere pensioenfondsen wordt bij de bijspaarregeling van ABP (ABP-Extrapensioen) het saldo van de premieregelingen op uniforme wijze belegd. In het ontwerpbesluit wordt voorgeschreven dat pensioenuitvoerders van alle premieregelingen verplicht worden om 2 lifecycles aan te bieden (1 passend bij de variabele pensioenuitkering en 1 passend bij een vaste pensioenuitkering), ook als geen variabele pensioenuitkering wordt aangeboden.

ABP en APG zijn blij dat inmiddels is voorzien in overgangsrecht tot 1 januari 2018 zodat deze nieuwe verplichting uitvoerbaar wordt. Ons punt blijft echter staan dat deze verplichting niet wenselijk is.

- Dit maakt inbreuk op bestaande contracten. Voor deelnemers van bestaande premieregelingen zonder lifecycle betekent dit naar verwachting *een lager pensioen*. Op jonge leeftijd belegden zij op basis van een uniform beleggingsbeleid en nu *moeten* zij op latere leeftijd overstappen op een lifecycle. Hierdoor lopen zij rendement mis, terwijl het risico al op andere wijze is afgedekt.
- Het voorschrift om 2 lifecycles aan te bieden, is passend als de vaste uitkering onder Solvency II valt (voor verzekeraars), maar niet voor het FTK (voor pensioenfondsen):
  -

[3] Nu geldt het prudent person beginsel. Dat is een open norm, Kenmerkend daarvoor is dat pensioenuitvoerders zelf kunnen invullen hoe zij het beleggingsbeleid vormgeven en hoe zij zorgen dat de risico's voor deelnemers worden gemitigeerd.

- Bij een verzekeraar zal de keuze van een deelnemer voor een variabele uitkering ertoe leiden dat het beleggingsrisico in de lifecycle minder (snel) wordt afgebouwd dan bij een vaste uitkering. Bij een vaste uitkering wordt er niet doorbelegd na pensioendatum.
- Bij een pensioenfonds moet er bij vrijwillige premieregelingen uiterlijk op pensioendatum inkoop plaatsvinden in de basisregeling, doorgaans een uitkeringsregeling. Kenmerkend voor een uitkeringsregeling bij een pensioenfonds is dat dit een vaste uitkering betreft, waarbij wordt doorbelegd na de pensioendatum. Er geldt een uniforme beleggingsmix. Hierdoor is de beleggingsmix bij een vaste uitkering risicovoller dan bij een verzekeraar en kan de mix bij een vaste uitkering zelfs risicovoller zijn dan in de variabele uitkering. De beleggingsrisico's komen echter voor rekening van het fonds (en worden opgevangen via risicodeling). Pensioenfondsen managen het conversierisico tussen de opbouwfase en de inkoop in de basisregeling vaak via een geleidelijk inkoop en/of via demping van de inkooptarieven.
- De verplichting om 2 passende lifecycles aan te bieden, sluit niet goed aan bij de systematiek voor pensioenfondsen. Moet er dan een risicovollere lifecycle worden aangeboden bij een vaste uitkering dan bij een variabele uitkering?

- *Voorgestelde oplossing*: Schrap de nieuwe verplichting tot lifecycle beleggen of maak een uitzondering voor vrijwillige premieregelingen die worden uitgevoerd door pensioenfondsen.

Mogelijke vragen:

- Waarom wordt er nu via lagere regelgeving vastgelegd dat pensioenuitvoerders bij alle premieregelingen altijd via een lifecycle moeten beleggen (eerder gold dit alleen voor premieregelingen zonder beleggingsvrijheid)?
- Geldt de verplichting tot lifecycle beleggen ook voor bestaande premieregelingen zonder lifecycle? Wat betekent dat naar verwachting voor het pensioenresultaat van bijvoorbeeld een deelnemer van 40, 50 en van 60 jaar, voor wie tot nog toe op basis van een uniforme beleggingsmix is belegd?
- Ziet de Staatssecretaris een mogelijkheid om bij de lagere regelgeving rekening te houden met het feit dat een vaste uitkering bij een pensioenfonds veel meer risicodragend kan zijn dan bij een verzekeraar?